

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/111/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5115212504
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5115212504.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcu D. G., nar. X.X.XXXX, bytom Q., D. XXXX/X, právne zastúpeného advokátom JUDr. Václavom Jaroščiakom, so sídlom Q., G.. A. XX, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom Bratislava, Štúrova 2, o zaplatenie 1.483 eur s príslušenstvom titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 8C/214/2015-109 zo dňa 13. februára 2019 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 1.164,41 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 1.164,41 eur od 7.12.2014 do zaplatenia a vo výroku o náhrade trov prvoinštančného konania.

Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý** vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti.

Strany **n e m a j ú** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.164,41 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne z danej sumy od 7.12.2014 do zaplatenia. Vychádzal z toho, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia/vedenia trestného stíhania je pritom neskorší výsledok trestného konania. Nadväzne ten, kto bol spod obžaloby oslobodený (čo je i prípad žalobcu v súdnej veci) má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Okresný súd podrobne poukázal na viaceré rozhodnutia ustálenej súdnej praxe a zdôraznil, že zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť, ktorej sa štát nemôže zbaviť. V danej spojitosti zhrnul, že sa neposudzuje správnosť rozhodnutia orgánu štátu z toho hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť, ale určujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok dotknutého (trestného) konania.

2. Okresný súd konštatoval, že právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Ak žalobca využil toto svoje právo (zakotvené tak v Ústave SR, ako aj v medzinárodných dohovoroch), má v zmysle § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu účelne vynaložených nákladov. Keďže prokurátor nezrušil uznesenie o vznesení obvinenia a podal na súde obžalobu, je zodpovedným orgánom, ktorý koná za štát, Generálna prokuratúra SR. Z dôvodu objektívnej zodpovednosti za výsledok trestného konania sa celé trestné stíhanie voči žalobcovi považuje za nezákonné. Následne okresný súd podrobne preskúmal uplatnený nárok z hľadiska ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z. a celkovú výšku účelne vynaložených nákladov ustálil na čiastke 1.164,41 eur. Rovnako podrobne

zdôvodnil jednotlivé položky uplatňované žalobcom, ktoré neakceptoval a v danej - zvyšnej - časti (nad sumu 1.164,41 eur) žalobu zamietol. Zamietajúci výrok sa týka taktiež časti nárokovaného úroku z omeškania (nie od 6.12.2014, ale až od 7.12.2014 a nie vo výške 9,15 % ročne, ale vo výške 5,05 % ročne). Po zohľadnení pomeru úspechu a neúspechu sporových strán v konaní okresný súd uzavrel, že v zmysle § 255 CSP má žalobca voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 57,04%.

3. Proti tomuto rozsudku (s výnimkou zamietajúcej časti) podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že žaloba bude zamietnutá. Popieral existenciu nároku žalobcu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. z dôvodu absencie nezákonného rozhodnutia, ktoré by bolo právnym základom pre takýto nárok. S odkazom aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013 tvrdil, že nie každé uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné len preto, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní skutku sa neskôr nepotvrdila.

4. Odvolateľ poukázal tiež na svoje predchádzajúce vyjadrenie v spore (z 28.8.2018), s ktorým sa - údajne - okresný súd nevyporiadal. Zopakoval, že nezákonným rozhodnutím je iba právoplatné rozhodnutie, ktoré bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom; čo sa v súdnom prípade nestalo. Nesúhlasil s extenzívnym výkladom zákona č. 514/2003 Z.z. v prospech žalobcu. Naďalej zotrval na stanovisku, že v čase vznesenia obvinenia žalobcovi nešlo o žiadny svojvoľný postup orgánov činných v trestnom konaní, ale „o jediný možný zákonný postup pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti“.

5. Žalobca zostal v odvolacom konaní nečinný.

6. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý v odvolaní nenapadnutom výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti a v preskúmanom rozsahu bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

7. Neobstojí námietka žalovaného, že okresný súd sa nevyporiadal s jeho (proti)argumentáciou vymedzenou v podaní z 28.8.2018. V podstate celý obsah bodov 28. až 30. odôvodnenia napadnutého rozsudku (takmer dve strany textu) je venovaný dotknutej problematike a len skutočnosť, že okresný súd otázku nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia uzavrel odlišne od názorov žalovaného, neznamena, že sa prvoinštančný súd obranou žalovaného nezaoberal.

8. Krajský súd - zhodne s okresným súdom - zdôrazňuje, že súdna prax je dlhodobo ustálená v otázke vyhodnotenia uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného, ak v konečnom dôsledku dôjde k oslobodeniu obžalovaného (žalobcu vo veci náhrady škody pri výkone verejnej moci). Ide o rozhodnutia publikované pod R 70/94, R 35/1991, analogicky tiež R 37/2013, či R 37/2014. Rozhodujúca úvaha sa odvíja od nevyhnutnosti materiálneho vnímania právneho štátu a jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

9. V danej súvislosti je potrebné doplniť, že osoba, proti ktorej je vedené trestné stíhanie, je v porovnaní s orgánmi štátu v značnej nevýhode už len z toho titulu, že štát disponuje na tento účel osobitne zriadeným odborným aparátom s rozsiahlym profesionálnym zázemím. Tiež preto priamo ústava zaručuje stíhanej osobe právo na právnu pomoc (čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR). Súčasťou daného (základného) práva pre prípad - z hľadiska stíhanej osoby - pozitívneho výsledku trestného stíhania je i oprávnenie požadovať náhradu účelne vynaložených nákladov konkrétnej právnej pomoci ako materiálnej ujmy spôsobenej štátom. Výkladom z opaku tejto úvahy možno dospieť k záveru, že niet racionálneho dôvodu nepriznať fyzickej osobe právo na náhradu trov obhajoby, ak štátna „mašinéria“ (v pozitívnom slova zmysle) voči nej neopodstatnene viedla trestné stíhanie, resp. jej nebola spôsobilá preukázať pôvodne (uznesením o vznesení obvinenia) tvrdenú vinu, t.j. potvrdiť dôvodnosť vzneseného obvinenia právoplatným odsúdením, ktoré jediné je z pohľadu preukázania viny relevantné.

10. Ani rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 163/2013 z 13.11.2014 - opakovane zdôrazňované odvolateľom - nie je „prelomové“ z hľadiska vnímania uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného vo vzťahu k oslobodzujúcemu výsledku konania. Pokiaľ by toto rozhodnutie ústavného súdu malo smerovať k zásadnej revízii ustálenej judikatúry (predovšetkým Najvyššieho súdu SR), muselo by sa s ňou adekvátne vysporiadať; čo ale nebolo predmetom posúdenia v dotknutom konaní pred Ústavným súdom SR. Tento síce konštatoval, že dotknutá judikatúra Najvyššieho súdu SR neprešla testom

ústavnosti, avšak takýto test nevykonal ani on v predmetnom náleze. Súvisiace úvahy ústavného súdu je tak potrebné vnímať predovšetkým v okolnostiach konkrétnej (ním prejednávanej) veci. Navyše, ak daná úvaha predstavuje len „vedľajšiu“ líniu úvah ústavného súdu, keďže nález sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13.11.2013 sa venuje prioritne riešeniu otázky premlčania, resp. určenia začiatku plynutia premlčacích lehôt.

11. Zároveň nie je možné prehliadnuť, že samotným Ústavným súdom SR (v období časovo blízkom vydaniu rozoberaného nálezu) boli vydané rozhodnutia plne akceptujúce doterajšiu judikatúru všeobecných súdov (prioritne Najvyššieho súdu SR) - napr. I. ÚS 548/2012 z 7.12.2012, či II. ÚS 25/2011 z 24.3.2011. Taktiež v neskoršom rozhodnutí - nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 320/2016 z 7.7.2016 - je opakovane konštatované: „Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.“

12. V súvislosti s eventualitou odlišného právneho názoru (než z akého vychádzajú konajúce súdy) krajský súd dáva do pozornosti aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 181/2017 z 25.8.2018, v ktorom rozhodnutí najvyšší súd konštatoval, že v súčasnosti v rozoberanej otázke neexistuje rozdielnosť v judikačnej činnosti. Naopak, rozhodovacia prax dovolacích senátov je jednotná, zodpovedajúca (práve) vyššie definovaným právnym záverom.

13. Nakoľko odvolacie námietky (v zásade jediná odvolacia námietka, hoci prezentovaná z viacerých hľadísk) vymedzené žalovaným, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v preskúmvanej meritórnej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

14. Žalovaný síce odvolaním výslovne napadol aj výrok rozsudku okresného súdu o trovách prvoinštančného konania, ale výlučne v súvislosti s ním tvrdenu nesprávnosťou rozhodnutia vo veci samej (čiastočným/prevažujúcim vyhovením žalobe). Nadväzne, potvrdenie rozhodnutia v meritórnej časti zakladá vecnú správnosť (aj pre viazanosť odvolacieho súdu konkrétnymi odvolacími dôvodmi - § 380 ods. 1 CSP) i od neho závislého výroku o náhrade trov prvoinštančného konania. Len na okraj krajský súd dopĺňa, že okresný súd primerane aplikoval zásadu pomerného úspechu v spore.

15. Odvolateľ/žalovaný nebol v odvolacom štádiu (vôbec) úspešný, preto nemá nárok na náhradu jeho trov; naopak vo všeobecnosti ho zaťažuje povinnosť ich náhrady protistrane. Avšak žalobcovi žiadne relevantné - odôvodnené a účelne vynaložené - trovy konania v súvislosti odvolacím prieskumom nevznikli (žalobca ich vznik netvrdí a tento nevyplýva ani z obsahu súdneho spisu). Následne krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 251 CSP a § 396 ods. 1 CSP vyslovil, že strany nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takéto „jednostupňové“ rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania zodpovedá aj východiskám a záverom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (bližšie napr. rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 72/2018).

16. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.